

KIS LAP

A TOLVAJ FÜRGE. (Lásd a 263. lapon.)

EZER BAJ KÖZT

vagy:

az árva Imrike viszontagságai.

— Elbeszélés. —

(XVII. fejelet I)

lig rejtőzött itt néhány másodpercig, valaki karon fogta s nevetve mondá:

— Hát te mit csinálsz itt ily korán reggel? Talán itt is aludtál?

Pista volt, a ki ezt mondá. Csakhamar észrevette a szemes fickó azt is, hogy Imrike valamit szorongat a kezében.

— Mi van a kezében, Imre? Egy kis részét látom, olyan, mintha arany volna. Mutasd csak! Vagy talán félsz tőlem, nem akarsz megmutatni?

— Mért félnék tőled? Hiszen nem is tudom, van-e mit féltennem. Találtam valami csillogó tárgyat, de még magam sem tudom, micsoda... meglehet, hogy valami rossz üvegdarab.

— No's, hát nézzük meg.

Imrike oda adta a talált tárgyat s Pista figyelmesen megvizsgálta. Csillag alaku gyönyörű ékszer volt, kirakva csillogó kövekkel.

— No's, mit gondolsz, micsoda? kérdé Imrike.

— Micsoda? Hát nagy kincs, valószínű kincs!

— Nagy kincs!

— Az bizony. Ha jól ismerem, akkor e kövek mindegyike megér egy-egy ezres bankót!

— Dehát miféle kövek azok? kérdé Imrike s szinte reszketett az izgatottságtól.

— Micsoda kövek? Hát nem ismered? Ezek esupa gyémántok, még pedig igazi gyémántok és te gazdag ember, vagy Imrike.

— Én, gazdag ember? kiáltá Imrike ámulva. És bizonyos vagy benne, hogy igazán gyémántok?

— Azt nem mondhatom, hogy egészen bizonyosan, mert szoktak hamis köveket is használni ékszerekbe. De nem hiszem, hogy ezek hamis kövek. Lásd, maga a csillag tiszta aranyból van, és milyen gyönyörűen dolgozva! Ilyenbe nem szoktak hamis köveket tenni.

— Hogy tudhatnók meg, valjon csakugyan igazi gyémántok-e? szólta Imrike s gondosan zsebébe rejté a drága kincset.

— Oh, az nagyon könnyű, csak hogy te olyan ügyetlen vagy, hogy bajosan fogsz magad boldogulni. No, de majd segíték rajtad. Legelőbb azonban tudnom kell, hol és mikor találtad.

— Én... itt találtam... azaz nem is találtam... láttam, mikor leesett... felelt Imrike, ki még most sem tudott jól elgizodni, valjon az a furesz álom a csillagokkal csakugyan álom volt-e vagy sem.

— Találtad és még sem találtad? Láttad leesni? szólta Pista gonosz nevetéssel. Értem már... de ne felej, nem foglak elárulni. Ez sokkal nagyobb kincs, hogysem könnyen kiadjuk kezünkből. Hanem hát mégis kigondolunk valami mesét, amit az embereknek elmondunk, hogy jutottál e drága csillaghoz.

— Hogy jutottam hozzá? Talán azt hiszed hogy nem találtam, hanem hogy... loptam?

És Imrike oly büszkén és merően nézett pajtására, hogy Pista egészen megfélemedve mondá:

— Nem mondom, hogy loptad... de hát mégis... olyanformán valahogy kellett hozzá jutnod..

— Én nem loptam soha, nem is fogok... a mi nem az enyém, ahhoz nem nyulok, ha százszor nagyobb kincs is volna, mint ez.

— Elhiszem, de mégis olyanformát kellett gondolnom, mert oly zavart voltál, mikor kérdeztelek, hol találtad.

— Igen, mert az nagyon sajtóságon módton történt s te bizonyosan nevetni fogsz, ha elmondom.

— Dehogy nevetek! Ez sokkal fontosabb dolog, hogy sem nevetni lehetne rajta; de nem értem hogy jutottál hozzá, ha nem találtad és nem is loptad. Mondd el hát!

Ekkor Imrike elbeszélte az egész történetet, furcsa álmát és hogy mikor fölébredt, miként látta még akkor is az egyik csillagot a földön, úgy hogy már kezében tartotta és még mindig kételkedett, vajjon ez a ragyogó csillag nem csakugyan az égből esett-e le a földre. Pista figyelemmel hallgatta végig s látta, hogy az ártatlan, tapasztalatlan Imrike igazat beszél. De Pista sokkal eszesebb ficzkó volt, hogysen olyfélért hihetett volna, mintha ez a fényes ékszer az égből pottyant volna le. Most már hitte, hogy Imrike igazán találta és így Imrike valóban nagy kincs birtokába jutott. El is határozta Pista, hogy most már nem megy el Imrikétől, mert talán ő is kaphat valamit Imrike nagy kincséből.

Sokáig okoskodtak, mi tevők legyenek s végre abban állapodtak meg, hogy elmennek egy ékszerész boltjába megkérdezni, mennyit ér a csillag. Imrike mindenekelőtt Kardosné asszonyomhoz akart menni és tőle kérni tanácsot; de Pista semmikép sem akarta, hogy a talált kincsről másvalaki is tudjon és sürgette, hogy rögtön menjenek egy ékszerárushoz, kinek boltja nem igen messze van.

Elindultak tehát s Imrike ismét tele volt szép reményekkel; hiszen ha igaz, amit Pista mond, akkor most mindjárt véget érnek szenvedései, nem kell többé éheznie, hajlék nélkül bolyongania. Pista pedig utközben még inkább tele beszélte a kis fiu fejét, elmondta, mily pompásan fog élni abból a tömérdek pénzből, melyet majd a csillagért kap, mily fényes ruhákat vehet stb. Imrike elgondolkodva hallgatta sokáig, egyszerre aztán megállt s az örömtől kipirulva mondá:

— Tudod-e Pista, mire gondoltam éppen most?

— Nem tudom biz' én. Talán Márthára?

— Nem, nem Márthára. Rőla sem fogok megfélekedezni, őt is magamhoz veszem, ha gazdag leszek, hogy ő is boldog legyen: hanem most másra gondoltam... az én Bátoromra, az én kedves kutyácskámra. Most már visszavásárolhatom, ugy-e?

— Vissza bizony! Akár száz Bátor is vehetsz.

Imrike arca sugárzott az örömtől s többé nem érzett sem fáradságot, sem szomorúságot. Jó ideig némán ballagtak; míg végre Imrike ismét megszólalt:

— És még valamit gondoltam. Pista... ha annyi pénzt kapok azért a csillagért, akkor te is visszamehetsz haza, János gazdához, visszaadod neki, a mit... amit elvettél tőle.

— Oh, mily jó volna ez! szölt Pista elkomolyodva. De tudod, Imrike, ez nem lehet...

— Mért ne lehetne? kérde Imrike aggodva.

— Mert a pénz, amit ezért az ékszerért adni fognak, nem az enyém lesz, hanem a tied. Te találtad.

— Hát aztán? Az se baj; hogy én találtam. Megosztozunk rajta, mint testvérek; fele enyém, fele tied.

Imrike e nemes ajánlatára Pista szinte

összerezcent. Mélyre merült már a gonoszságban, de még nem volt annyira rossz szíve, hogy minden nemesebb indulat visszapattant volna róla. Mikor látta, mily becsületesen, mily szépen gondolkodik a kis Imrike, kívül pedig ő oly ro-

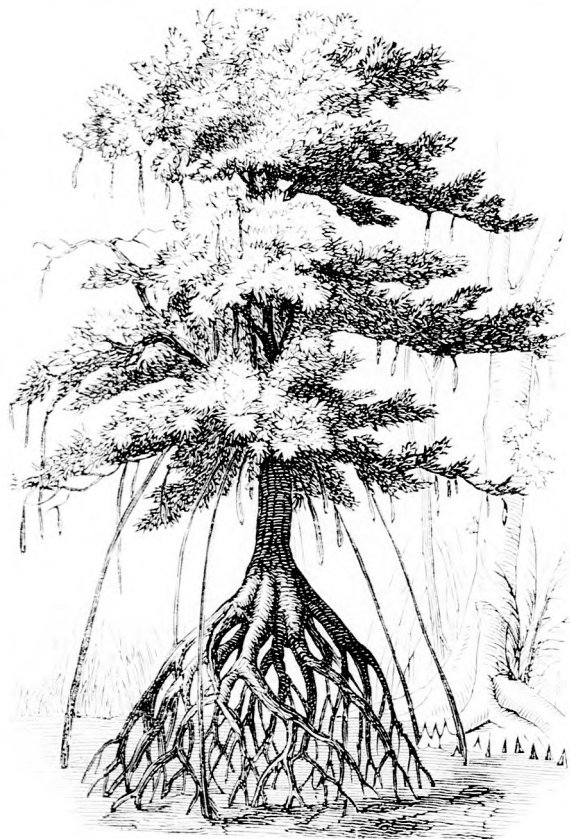
szul bánt tegnap, a szégyen érzete fogta el Pistát s néhány perczig titkos vágy támadt benne, hogy visszatérjen a becsület utjára. De nem sokáig volt ideje gondolkozni, mert már eljutottak abba az utczába, melyben az ékszerárús boltja volt.

— Itt van egy ékszerárús, szölt Pista. Hanem még mondok valamit, Imrike. Ne add el mindjárt a csillagot, ha az ékszerárús kínál érte valamit; könnyen megvesznek, mert tudják, hogy mi nem értünk az afféle dologhoz. Csak kérdezzük elébb, mennyit ér, bemegyünk három vagy négy boltba is és ha majd bizonyosan tudjuk, mennyit ér, akkor adjuk el.

Beléptek a boltba, elől Im-

rike. Alig nyitották ki az ajtót, a boltos durván rájok kiáltott, hogy takarodjanak el, nincs itt semmi keresni valójuk. Imrike meg is ijedt s vissza akart menni; de Pista bátrabb, volt és előre tolva Imrikét mondá:

(Folytatása a 262. lapon.)

A CSILLÁRFA. (Lásd a 265. lapon.)

érzete fogta
 titkos vágy
 jén a becsü-
 lt ideje gon-
 akabba az
 s boltja volt.
 — Itt van
 y ékszerárus,
 lt Pista. Ha-
 n még mon-
 k valamit,
 rike. Ne add
 mindjárt a
 lagot, ha az
 zerárus ki-
 érte vala-
 ; könnyen
 egésalnak,
 t tudják.
 y mi nem
 ink az afféle
 oghoz. Csak
 érdezzük
 b, mennyit
 bemegyünk
 om vagy
 y boltba is
 a majd bi-
 rosan tud-
 mennyitér,
 or adjuk el.
 eléptek a
 ba, elől Im-
 ot, a boltos
 arodjanak
 lójuk. Im-
 menni; de
 a Imrikét
 2. lapon.)

A HALÁSZÓ JAGUÁR. (Lásd a 262. lapon.)

(Folytatás a 260. laphoz.)

— Csak menj előre Imrike, ne félj semmitől. Kérem alássan — folytatá a boltoshoz fordulva, — nem hiába jöttünk ... egy kis dolgunk van ... No Imrike, mutasd meg ennek az urnak azt a szép csillagot, melyet el akarsz adni.

Imrike nagy félénken végre belépett a boltba, melyben két férfi ült egy asztal mellett, az egyik öregebb, ősz hajjal, ravasz, hunyorgó szemekkel, a másik fiatalabb, de szintén sajtószerű gyanus tekintettel. Az öregebbik ült elől s hozzá fordult Imrike e szavakkal:

— Kérem szépen... ezt találtam ma éjjel s most szeretném tudni, mi ez és mennyit ér meg?

Ezzel átadta az öreg urnak a csillogó ékszeret. A vén aranyműves nagyító üveget vett elő s figyelmesen megvizsgálta minden oldalról a drága követet, mi alatt Imrike és különösen Pista feszülten várták az ítéletet. Végre megszólalt a vén aranyműves, ezt mondván segédjének:

— Utánzás, ügyesen van csinálva de, csak utánzás. Kérem, vizsgálja meg ön is.

Most a fiatal ember, a segéd is hosszasan és figyelmesen vizsgálta és forgatta az ékszeret és végre szintén azt mondá:

-- Utánzás.

— Mi az az utánzás? kérdé Pista gyanakodva.

— Az, hogy ezek nem igazi drágakövek, nem gyémántok és gyöngyök, hanem csak üvegdarabok, melyek alig érnek néhány krajczárt. Ha ügyesen van csinálva az ilyen utánzás, akkor mégis megér egy-két forintot. Hát mit akartok ezzel az ékszerrel? El akarjátok adni?

A vén aranyműves ezt a kérdést oly közönyös hangon tette, hogy Imrike egyszerre elvesztette minden reményét a nagy kincs iránt; de Pista furfangosabb volt, nem ijedt meg, hanem így szólt:

— Igen is, el akarjuk adni; mit ad érte?

— Bizony nem sokat, hadd lássam!

És ismét sokáig forgatta és vizsgálta az ékszeret s aztán így szólt a segédhez:

— Mit gondol, megér öt forintot?

— Annyit talán megér, vagy legföljebb hat forintot, felelt a segéd.

Pista látta, hogy a vén ékszerész és a segéd titkon pislantgatnak egymásra, mintha jelt adnának egymásnak. Ez nem tetszett neki, attól kezdett félni, hogy ez a két ember megakarja őket csalni. Bátoran szólt tehát:

— Az nem lehet, hogy ez az ékszer csak öt-hat forintot érjen. Hiszen a kövek aranyba vannak foglalva, az arany maga többet ér öt forintnál.

— Ha nem adjátok annyiért, vegyettek vissza, szólt a vén ékszerész szinlelt közönyösséggel. Ha ti jobban értitek a dolgot, mint én, hát csak lássátok, mit kaptok érte.

— Az aranyat ismerem úgy, mint akárki más, felelt Pista. Majd próbálunk máshol szerencsét. Kérem, adják vissza az arany csillagot.

— Ugy tudom, nem tied ez az ékszer; kis pajtásod azt mondta, hogy ő találta.

— Vedd vissza, Imrike, vedd vissza! szólt Pista Imrikéhez.

— Igen, adják vissza, szólt Imrike az aranyműveshez. (Folyt. következik.)

kérdést oly
gy Imrike
reményét a
rfangosabb
y szólt :
adni; mit

ld lássam!
a és vizs-
szólt a se-

forintot?
vagy leg-
géd.

kszerész és
egymásra.
ak. Ez nem
i, hogy ez
salni. Bát-

az ékszer
szen a kö-
az arany

ért, vegyé-
sz színlelt
értitek a
ssátok, mit

ugy, mint
próbálunk
ják vissza

az ékszer;
ő találta.
edd vissza!

ölt Imrike
(következik.)

MADÁRETETÉS.

(Képpel a 272. lapon)

CSIP, csip, csip! Jajajaj!
Mily sivitás, nagy a baj!
Megelevenül a fészek,
Madárfiak
Sírnak rínak,
Enni kérnek, inni készek.

Hol születtek, az erdőben.
Sok volt betevő falatjuk,
Hangya tojást, férget bőven
Hozott nekik apjuk, anyjuk.
De rosz fiu rájok lesett
S elfogta a két öreget:
Kis madarak
Igy maradtak
Árván, egyedül,
Szomjan, étlenül.
Nincsen apjuk, anyjuk sínesen:
Szegényeken ki segítsen?

Csip, csip, csip! Jajajaj!
No de nincs semmi baj!
Sírásukat meghallotta
A jó szívű kis Honka
És azonnal pártjuk' fogta.
Hohó! Itt is a reggeli,
Kis Honka
Fogja sorba
Csak eteti, csak eteti
A sivitó apróságot:
Soha ilyen jó étvágyot!

Iezi piczi kis tollasok,
Daloljatok, ne sirjatok,
Ugyan minek jajgatnátok:
Vége már a koplálásnak!

A TOLVAJ FÜRGE.

(Képpel a ezimlapon)

SZEDTE vette rosz kutyája.
Bozontos a képe, háta:
Veszekedő, marakodó,
Durezás, mérges, agyarkodó.

S ha teheti, nagy titokba,
Gazdasszonyát is meglopja:
Nincsen semmi szent előtte,
Féltenek is mindent tőle.

Selyem ruha, vánkos, kendő,
Ha megésípte már veszendő;
Oleso, drága: mindegy neki,
Körmeivel összetépi.

Most is rosz füt tett a tüzre:
Ellopott egy orsót Fürge.
Fájt a foga a fonálra,
Tépi-marja, megezibálja.

Vigyázz tolvaj! Vigyázz Fürge!
Asszonyod eddig csak tőrte,
De megunja tolvajságod!
S ki porozza a bundádat!

KALAND EGY ÓRIÁSI KÍGYÓVAL.

(Képpel a 264—265. lapon.)

A kigyók közt, épen ugy mint a négylábú
állatok közt, vannak kicsinyek és ár-
talmatlanok s vannak óriások és veszedel-
mesek, melyekkel még az ember is alig
bir megküzdeni. A mi szép hazánkban
szerencsére csak kevés mérges kigyó ta-
nyáz, olyan pedig, mely nagysága által
veszedelmes, nálunk épenséggel nincs. Ez
óriás kigyók mind a forró égöv alatt te-
nyésznek s ott nagy veszedelmére vannak
embernek és állatnak egyaránt, mert akit
egyszer megragadnak, azt majdnem lehe-
tetlen megmenteni.

Az óriás kigyók egyik faja a Python,
mely Azsia déli részeiben, Afrikában és
Ausztráliában tartózkodik. Az erdőben
nagy fák sűrű ágai közt rejtőzve lesi a
predát; hossza rendszeren 30 láb, tehát öt
öl! Testében isszonyu ereje van s a leg-
nagyobb állatokat is megtámadja és meg-
öli. Ha akár ember, akár állat a fa alá
téved, az óriás kigyó hirtelen ráveti ma-
gát, körültekerződik, mialatt farkával a

fán marad; aztán összehuzza magát s áldozata esontjait öszszetöri; és így aztán fölfalja. Megtörténik az is, hogy ha a kigyó nagyon éhes, nem varja be zsákmányát, hanem üldözöbe veszi s ilyenkor szintén nehéz előle menekülni, mert roppant gyorsasággal tudja magát előre vetni. Afrikában Abson kapitánynak szolgáját vette egyszer ily módon üldözöbe egy Python s már utol is érte és megharapta lábát. A szolga már veszve hitte magát, de szerencséjére a kigyó farka egy fa törzsének szétfutó ágába bonyolódott, épen mikor már elérte és körülgűrűzte volna áldozatát. E pillanatot a bátor ember fölhasználta és késevel több nagy szurást tett a kigyó torkán és hasán, úgy hogy a szörnyeteg nem folytathatta az üldözést; de a szegény szolga is örökre sánta maradt a kigyó harapása következtében.

Ennél sokkal veszedelemesebb kalandja volt egy társaságnak, mely Keletindióban a Ganges folyón csónakázott. Egy természettudós utazgatott itt s a folyó környékét vizsgálgatá; ezért csónakba ült és több benszülött hindu férfit fogadott, hogy evezzenek. Egy helyen pihentek, a csónakot kikötötték a parthoz, a tudós az erdőben sétált, emberei pedig elszéledtek

vad gyümölcsöt keresni. Csak egy hindu maradt a csónaknál s elnyomatva az álmától, végig feküdt a sajkában és el-

KALAND EGY ÓRIÁSI KIGYÓVAL. (Lásd a 263. lapon.)

aludt. Nem igen sokára a tudós és az erdőben elszéledt emberei kétségbeesett segélykiáltást hallottak. A csónak kö-

zelében álló fák egyikéről egy óriás kigyó bocsátkozott le és megtámadta a sajkában alvó embert, ki arra ébredt föl, mi-

gyűrűt és néhány pillanat múlva bizonyosan összemorzsolta volna áldozatát. De a tudós és emberei gyorsan segítségére siettek, késekkel, baltákkal rárohantak a kigyóra és össze-vissza szabdalták, úgy hogy kénytelen volt zsákmányát elereszteni s menekülni; de nem futhatott el, mert annyi szurást és vágást kapott, hogy csakhamar életlenül nyult el a földön. A tudós aztán kitémette az óriás kigyó bőrét s megmérte hosszát; 62 láb hosszú volt, tehát több mint tíz öl!

A miveletlenebb szerencsés népek e rettentő kigyókat, épen mert nem bírhatnak velök, isten gyanánt imádják és áldozatokhoznak nekik.

A GSILLÁRFA.

(Képpel a 260. lapon.)

A NÖVÉNYVILÁG legérdekesebb példányai közé tartozik a csillárfa, mely a meleg éghajlat alatti folyók mentében és a tenger partján tenyész. Érdekes pedig nemcsak azért, mert lombja örökké zöld, hanem mert gyökerei olyan sajátosságok, minőkkel egyetlen más fa sem bír és e gyökereknek azon vidék lakossága igen nagy hasznát veszi.

Mig ugyanis nálunk a fák törzse mindjárt a föld színén kezdődik, a gyökerek pedig csak a föld alatt terjednek

kor a szörnyeteg már köréje kezdett eszarodni. A szegény ember mocezanai sem tudott, a kigyó már kezdte összeszorítani

szet, a csillárfa gyökerei karvastagságban kiemelkednek 10—11 láb magasra a földből s csak azután fonódnak össze s így a fa törzse csak mintegy két ölyvi magasságban kezdődik; olyan, mintha ötven-hatvan vékony lábön állana. A fa pedig jókora nagyságu ám, megnő 40—50 láb magasra is. A hol ez a fa terem, ott járni jóformán lehetetlen, mert nagyon sűrűn nőnek egymás mellett s a szétágazó gyökerek egészen elfödik a földet, mintha a föld nagy hálóval volna beborítva. E gyökerek közt a tenger és folyóvíz hullámaiban lévő iszap megakad s évek multával mindig vastagabbá lesz a földréteg, míg végre a víz többé el nem öntheti és így hasznos szárazföld alakul ott, hol előbb moesár volt.

Sajátságos a mód is, mely szerint a csillárfa saporodik. A fa ágaiból hosz-

szu rostok nőnek ki, melyek lefelé nőnek addig-addig, míg a vizet elérik. Amint a friss hajtás a vizet elérte, gyökeret hajt s néhány hó múlva már mint önálló fa áll és viszont belőle hajt ki újabb fiatal fa. Ily módon aztán oly sűrű erdőt alkót, hogy gyökereivel csakhamar kiszorítja a vizet maga alól. Ekkor persze vége a csillárfanak is, mert az emberek kivágják, hogy a földet fölszánthassák. De tovább, a hátrább szorított parton csakhamar újabb erdő alakul.

A csillárfa gyümölese édes és ehető, kérgének belső oldala vörös és festésre használtatik, maga a fa igen kemény s ezért nagyon jó mindenféle szerszámmra. A levelek és gyökerek levéből az ottani lakosok orvosságot készítenek.

A KOLDUSVEZETŐ.

(Képpel a 296. lapon.)

»TÜRNÜNK kell a vihart s a nap hevét;
Nem vár reánk seholy jó ebéd;
Nyomor és szenvedés az életünk,
Oh, ha tudnátok, megnyit ehezünk!
Ne zárjátok előlünk ablakot;
Oh, az öreg koldusnak adjatok!»

»Ninesen a földön sehol kis tanyánk,
Nincs egy rokon szív, mely gondolna ránk.

Csak kóborlunk a szabad ég alatt;
Oh, szánjátok meg a világtalant!
Könyörület nyissa meg szívetek;
Egy-két garassal, oh, segítsetek!»

Igy kéreget és hangja reszkető,
Házról-házra a koldusvezető;
És hogy hallják az öreg koldus dalát,
Kitől telik, egy-két garast csak ad.

S szól a flu — és szíve remeg: —
»Jóságtokat Isten fizesse meg!»

A CZIGÁNYSÁTOR.

— Beszélyke. —

Elmeséli Lujza néni.

RÉGEN volt, még mikor kis leányka voltam magam is, mikor az az esemény történt, melyet most elmondani készülök. Vidám és bizony elég zajos és pajkos gyermekcsereg voltunk s jó mamánknak ugyan csak meggyült a baja, hogy rendben tartsa. Nem voltunk épen rossz gyermekek, de hát mi tagadás benne, nem ritkán kaptunk egy kis pironogatást, mikor szégyenkezve és szepegeve sompolyogtunk haza, egyikünk tépett ruhával, a másik kék folttal az arczán; akárhányszor megesett, hogy ujdonat új ruhában kimentünk a mezőre, erdőbe s mire haza-

tértünk, a szép új ruha csupa foltos volt. Számtalanszor megfogadtuk, hogy majd csak szépen az egyenes úton fogunk sétálni, nem mászkálunk a bokrok és bozótok közt. De mit használt a jó szándék! Mihelyt egy tarka pillangót, egy szép virágot láttunk, rögtön feledve volt a fogadás és megint csak foltos, tépett ruhával és összekarmolt arczczal kerültünk haza. Hatan voltunk, három fiu és három leány, köztök én a legidősebb. Képzeltetni, mennyi vesződsége volt velünk jó mamánknak!

Házunk a falu végén egy kis dombon állott s ablakaiból minden oldalra pompás kilátás nyílt. Körülötte szép kert terült el, tele virággal és gyümölcsfákkal; különösen egy nagy vén körtefa volt kedvenczünk, ennek majdnem tövénél volt egy félrenőtt vastag ága, ez volt a mi trónusunk, itt ültünk sorban és mondogattunk meséket s ha fákon lengő tündérek-ről volt szó, akárhányszor szinte azt hittük, hogy magunk is mesebeli tündérek vagyunk.

A kerten túl szántó földek és mezők terültek el, ezeken túl pedig lejtősen emelkedő hegyoldalon szép cserjés erdőcske integetett. Ez az erdőcske volt legkedvesebb játszóhelyünk; itt volt jó hely bujósdi és másféle játékokra, csak az volt a baj, hogy ritkán juthattunk oda, mert kissé messze volt. Oly napokon azonban, mikor a nevelő ur egész délutánra szabad időt engedett, mindig kisértünk az erdőcskébe, mely aztán visszhangzott dalolásunktól és kiáltásainktól.

Egy izben vándorezigányok vetődtek a faluba s néhány napig ott tanyáz-

tak az erdőszélen. Mi gyerekek is megnéztük a sátorozókat s ekkor villant meg bennünk a gondolat, mily pompás játék volna, ha egyszer mi is affélét játszánánk s mint vándor cigányok sátort ütnénk, sütnénk, főznénk az erdőben. A cigányok eltávoztak, de mi nem felejtettük el játékunk tervét; esakhogy kissé nehéz volt keresztül vinni. Mindennek előtt sok idő kellett hozzá, tehát csak oly napon foghattunk volna hozzá midőn egész nap szabad időnk van, hogy fölépithessük a sátort, azután pedig folyhasson a játék. Ilyen napunk azonban nagyon ritkán volt, vasárnap délelőtt templomba kellett menni, délután többnyire látogatók jöttek s így sokáig nem tudtuk tervünket végrehajtani.

Végre azonban mégis jött egy nap, melyre bizton véltünk reménykedhetni: a mama nevenapja. A nevelő urat megkértük, esináljon nekünk szép köszöntőt, melylyel jó mamánkat üdvözljük s türelmetlenül vártuk a reggelt, tudván, hogy mama ezen egész napra szünidőt enged s ha aztán megkérjük szépen, nemcsak kiereszt az erdőcskébe, hanem ad a kamarából mindenfelét, amire szükségünk lesz, hogy mint cigányok süthessünk, főzhessünk.

Minden úgy indult, amint reményeltünk. Kedves mamánk nevenapjának reggelén mindnyájan szép rendben odaálltunk mamácska elé és Károly, ki legszébben tudott verset szavalni, elmondta a köszöntőt. Ezután a mama sorban csókol mindnyájunkat és tudtukra adta, hogy egész napra szabad időnk lesz, játszhatunk kedvünkre.

— Kedves mama, az erdőskébe szeretnénk menni cigányosdit játszani, mondám én. Szabad a kamarából valami eleséget vinni?

— Szabad, kedvesem. Mondd meg a szakácsnénak, hogy adja ki nektek, amire szükségtek van a játékhöz. Csak aztán vigyázzatok, valami baj ne legyen.

Vigan ugrándozva siettünk ki az erdőskébe, megrakodva mindenféle portékával, amire szükségünk volt. Vittünk egy nagy ponyvát, melyből a sátort készítsük, egy nagy kosárban pedig sütni való burgonyát, meg lágy kenyeret, almát s efféléket.

Amint kiértünk, mindenek előtt kiosztottuk a szerepeket. Én mint legidősebb, a vén cigányanyóka lettem, Károly a vajda, a többiek pedig a cigánylegények. Ezzel tisztában levén, hozzáfogtunk a sátor fölállításához, törtünk hosszú karokat, nagy erőfeszítéssel beszurtuk a földbe s ráterítettük a ponyvát. Olyan pompás sátor lett belőle, hogy szinte öröm volt benne heverészni.

Az első nagy munka végezte után kissé pihentünk s ezalatt zenével mulattunk. Mert cigány nem lehet muzsika nélkül, azt tudtuk, Pali tehát kiharozta

harmonikáját és játszott. Az igaz, hogy rettentően rosszul játszott; de nekünk akkor ez is pompás volt s csakhamar oly jó kedvre kerekedtünk, hogy táncoltunk is a gyepen.

A táncz után megéhezvén, ideje volt hogy süssünk, főzzünk. Bejártuk az erdőskét s gyűjtöttünk száraz galyakat, hogy tüzet rakhassunk.

Én, mint az öreg anyóka, magamra vállaltam a főzést s meg is raktam a tüzet. Hogy pedig ezalatt a többiek ne unatkozzanak, azt mondtam nekik, hogy mint cigányokhoz illik, járják be az erdőt és keressenek sütni valót, fogjanak madarat, vagy legalább keressenek. Elszéledtek s vig dalolásuk nem sokára már csak messziről hangzott az erdő mélyéből.

Becsületet akartam vallani s nagy hévvel hozzáfogtam a munkához. Mindenekelőtt jó nagyra élesztettem a tüzet, hogy legyen sok parázs, mert burgonyát akartam sütni; nagy buzgalomban nem vettem figyelembe, hogy a tűz igen közel van a sátorhoz, a szél pedig éppen a sátor ponyvája felé csapja a lángokat. Es

(Folytatása a 270. lapon)

Az igaz,
zott; de ne-
t s csakha-
k, hogy tán-
n, ideje volt
ártuk az er-
z galyakat.

magamra
raktam a
többiek ne-
ekik, hogy
be az er-
fogjanak
essenek. El-
em sokára
z erdő mé-

ni s nagy
oz. Minde-
n a tüzet,
burgonyát
nban nem
igen közel
pen a sá-
gokat. Es

A KOLDUSVEZETŐ. (Lásd a 266. lapon.)

ebből aztán oly nagy baj és ijedelem támadt, melyet soha sem fogok elfelejteni!

Néhány perczig a tüztől elfordulva, a nagy kosárban keresgéltem valamit, midőn hirtelen nagy füst és perczegés lepett meg. Hátrafordultam. — s majd kövő váltam ijedtemben! Az egész sátor lánggal égett! Legokosabb lett volna természetesen, ha semmit sem csinállok vagy legfeljebb kiáltok testvéreim után, hogy jöjjenek vissza, együtt talán segíthetünk a bajon. De én könnyelmű és megfontolatlan voltam s szörnyen restelvén, hogy mikor magamra maradtam, ennyire vigyázatlan tudtam lenni. — magam akartam segíteni is és odarohantam a sátorhoz. Hirtelen odarohantam a sátorhoz azon reményben, hogy ha a ponyvát lerántom a földre, majd letaposhatom a lángot. De a ponyva nehéz volt, meg is akadtt a karók csucsán s hasztalan erőlködtem, nem bírtam lehuzni. Próbálgattam minden oldalról. — hiába. Egyszerre azonban saját karomat kezdé valami sütni... s rémülve látom, hogy ruhám meggyuladt!

Kétségbeesetten felsikoltottam és kiabáltam segítségért, de testvéreim mindnyáján messze voltak az erdőben, tudtam, hogy meg nem hallhatják. Egészen elvesztettem eszméletemet és futni kezdtem hazafelé... pedig már azelőtt is halottam, hogy ha valakinek a ruhája meggyul, nem szabad szaladni, mert a láng még erősebben ég; legjobb lefeküdni a földre s hemperegni. De ez nem jutott eszembe, csak futottam eszeveszetten és bizonyosan halálos sebeket égetett volna rajtam a tűz... de alig szaladtam néhány lé-

pésnyire karjaiba ragadt... édes mamám, egy kendővel elfojtotta ruhámon a tüzet s én megmentve, zokogva borultam ölébe.

Hogy jöhetett mamám oda épen a végszükség perczében? azt csak később tudtam meg. Az ablakból ugyanis mamánk látta, hogy tüzet raktunk, még pedig nagyon közel a sátorhoz. Ez nem tetszett neki s hozzánk indult, hogy vigyázatra intsen. Épen jökor érkezett, hogy engemet a veszedelemtől megmentessen!

A játéknak természetesen vége lett; én, leginkább a nagy ijedelemtől, egészen beteg lettem s alig bírtam haza vánszorogni; karomon és nyakamon az égéstől jökora sebek támadtak és több hétig meglehetősen kínok közt feküdtem az ágyban, míg lassankint a sebek behegedtek; de nyomuk meglátszik kissé még maig is.

Hetek múlva, mikor végre fölgyógyultam, egészen megváltozva keltem föl a betegágyból, sokkal komolyabb lettem, figyelmesebb, a pajkos játékban nem telt többé kedvem s ha játszottam is, mindig jól meggondoltam, nem lehet-e baj belőle. Az én példám hatott testvéreimre is és ez időtől fogva sokkal kevesebb baj volt velünk. Ha pedig néha mégis tulságosan pajkosak vagy gondatlanok voltunk, csak annyit mondott mamánk: »Emlékeztek a cigány-sátorra?« s rögton rátértünk a helyes utra, nem fogtunk bele olyan dologba, mely nem gyerekeknek való.

A HALÁSZÓ JAGUÁR.

(Képpel a 261. lapon.)

Dél-Amerika fenevadainak legragadozóbbika a jaguár, más néven onza. Külsőjét bajos leírni, mert sokszor testének két oldala sem hasonlít egymáshoz. Rövid és légyszörű bőrének alapszíne sárgásbarna, hasán fehér, oldalain 3—6 sorban feketes foltok vannak. Hazája déli Amerika, hol leginkább erdős, mocsáros tájakon tartózkodik.

A jaguár majdnem olyan erős és féltelmes fenevad, mint a tigris. Nem él csapatosan, hanem mindig magánosan, rendes tanyája van, többnyire barlangban vagy sziklahasadékban, hova aludni és pihenni jár s honnan zsákmányra való kirándulásait intézi. A nagy vizek közelében különösen szeret tanyázni, mert éppen olyan ügyesen tud uszni, mint ugrani és fára mászni és ha éhes, a folyóból is szerez magának prédát. A csekélyebb vizek fölött valamely behajló fatörzsre lapulva, a gondtalanul arra uszó halakra villámgyorsan lecsap első lábával és kiveti őket a partra, hol aztán lakomát esap. Ilyen jaguárt ábrázol mai rajzunk.

Zsákmánya után különösen éjjel jár. Nagyon szereti az azon vidéken nagy számban élő teknős békák husát. A teknős békák este kimásznak a vízből legelni s akkor a jaguár megragadja őket, hátukra fordítja és oly ügyesen falja föl belső részüket, hogy teknőjüket sem törli össze. Ha nagyon éhes, akkor még a homokba ásott teknőz tojásokat is kikaparja. Némelykor fölmászik nagy ovatosan a fákra s rárohan az ott csoportosan alvó majmokra, melyek éjjel igen félénkek és gyámtalanok levén, iszonyu vonításba törnek ki, de menekülni alig mernek. A jaguár támadása elől egyetlen állat sem biztos, még az ember sem, sőt éjelenként a vakmerő fenevad beront még a majorságokba is és onnan ragadja el a háziál-

latokat. Ha oly falura talált, honann többször sikerült prédát rabolnia, onnan aztán nagyon bajos elriasztani, míg meg nem ölik, mindig vissza-visszatér.

Az emberre nézve a jaguár szintén veszedelmes, bár nem annyira, mint a tigris. Ha az ember nyugodtan megáll és bátran szemébe néz a jaguárnak, a fenevad meghökken és elfut, de azt, aki menekülni akar, rögtön üldözőbe veszi s ha nincs fegyvere az embernek, akkor veszve van. A kutyáktól a jaguár meglehetősen fél fára menekül előlük; a vadász persze azt szereti, mert a fán kényelmesen czelba veheti. Az amerikaiak erősen hiszik, hogy ha a jaguár egyszer már embervért izlelt akkor többé nem eszik egyebet, hanem csak embervérre vágyik és a legnagyobb vakmerőséggel támadja meg az embereket.

Hogy mily roppant ereje van a jaguárnak, arra nézve egy tudós utazó a következő esetet beszéli el. Egy jaguár megölt egy lovat, de megzavartatván az emberek által, elfutott. Nemsokára azonban ismét visszatért s mikor újból közeledtek emberek, a jaguár a lötetemet a mintegy hatvan lépésnyire levő mély és széles folyóhoz cipelte, itt fogai közé fogta, átuszott vele a másik partra s egy közeli erdőben eltűnt zsákmányával.

BETÜTALÁNYOK.

I.
 I VI
 II.
 2 LM
 4 É

MADÁRETETÉS. (Lásd a 263. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.